

Through the Golden Age; Charles Gretton – Clock & Watchmaking

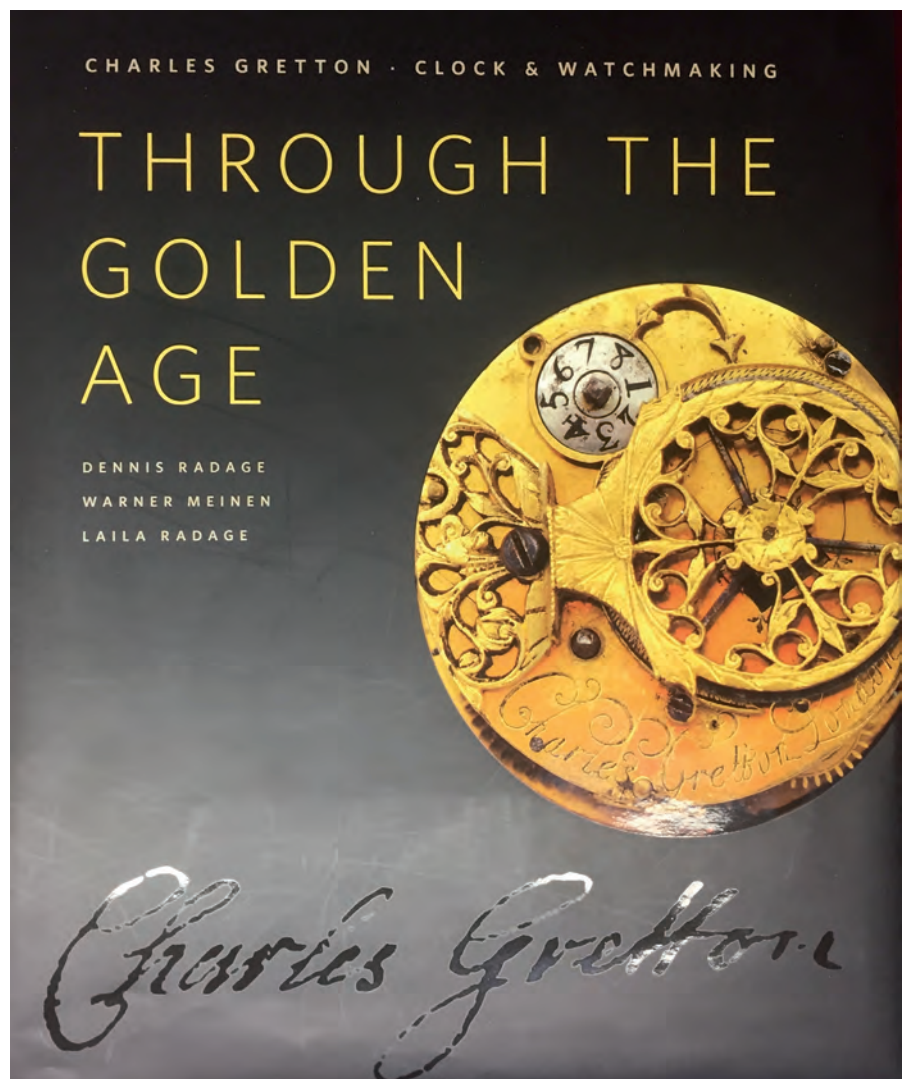
Het boek waarover wij hier schrijven is een bijzonder boek. Het is geschreven door Dennis Radage, zijn vrouw Laila Radage én (onze) Warner Meinen. Een bijzondere combinatie van een Engelse, sinds 1968 in Canada woonachtige, gepensioneerde ondernemer in meetapparatuur, die al 40 jaar voornamelijk Engelse uurwerken uit de periode 1675 – 1875 verzamelt, zijn van oorsprong Finse vrouw, die na een carrière in de verpleging een bedrijf in interieurontwerp heeft gehad, en de ons welbekende Nederlandse klokkenliefhebber.

✍ Kees Grimbergen, John Selders (horloges)

Anleiding tot het boek was de oproep van Warner in *The Antiquarian* van December 2006 (p. 862-863) waarin hij aangaf dat hij meer probeerde te vinden over de klokken van Gretton en bezig was met een overzichtslijst; bovendien had hij vragen over de gravering van de twee wijzerplaatjes in de hoek van zijn Gretton tafelklok. Zijn oproep werd beantwoord door Dennis Radage, die twee Gretton klokken in zijn verzameling had. Daarna besloot de pas gepensioneerde zakenman samen met zijn vrouw, die de biografie van Gretton op zich nam, met Warner het Gretton Project op te zetten. Die oproep van Warner heeft nu, 10 jaar na dato, geresulteerd in een indrukwekkend en prachtig geïllustreerd boek over het leven en de uurwerken van Charles Gretton.

Lijvig

Buiten een artikel in de *Antiquarian* van 1962 van John Stevens was er tot nu nauwelijks informatie te vinden over Charles Gretton (1647–1731) en daarmee voldoet het boek over Gretton zeker aan een behoefte. Het is een lijvig boek (633 p., 5 kg) en is op dat van Thomas Tompion na (uitgave 2013, 664 p.) het dikste boek dat ik bezit. Het heeft dan ook veel te bieden: **1** Biografie (73 p.), **2** Staande klokken (191 p., waarvan

120 p. documentatie van 30 staande klokken), **3** Tafelklokken (178 p., waarvan 117 p. documentatie van 23 tafelklokken, **4** Lantaarnklokken (20 p., waarvan 13 p. documentatie van 2 lantaarnklokken, **5** Horloges (103 p., waarvan 72 p. documentatie van 18 horloges), **6** Leerlingen (17 p., 8 leerlingen, waaronder Henry Sully), **7** Werkplaats, medewerkers, productie (20 p.). Daarnaast zijn er drie aanhangsels (lijst met alle bestaande uurwerken, notities over verloren gegane of gestolen klokken en de ontvangers van schenkingen van Gretton via de Clockmakers' Company).

Duidelijke histogrammen

Sterke punten zijn de boeiende en rijk geïllustreerde biografie van Gretton met een schets van de roerige tijd van London met de uitbraak van de pest (1665) gevolgd door de grote brand in 1666, toen Charles 19 jaar oud was. Verder wordt er uitvoerig ingegaan op het familieleven van Charles, zijn drie huwelijken en zijn functioneren in de City.

Vooraf ook het hoofdstuk over zijn werkplaats is buiten gewoon informatief en geeft het aantal medewerkers (2-6) en het aantal overlevende klokken (132) en horloges (29) naast onderbouwde schattingen van de totale productie van klokken (426-635) en horloges (circa 2000) en dat allemaal verlicht met duidelijke histogrammen, tijdlijnen en uitleg over aanpak van de schattingen. Dit geeft een duidelijk gevoel over de manier waarop klokken en horloges werden geproduceerd en dat dit niet meer alleen het werk van individuen was, maar meer een opkomende industrie.

Fraaie kleurenfoto's

Maar het grootste deel is gewijd aan de Staande klokken, Tafelklokken, Lan-

taarnklokken en Horloges die zijn gedocumenteerd.

De documentatie van de Staande klokken begint met een overzicht van de bekende klokken met gegevens. De datering wordt uitgelegd en gedocumenteerd met tijdlijnen van eigenschappen. Daarna worden de eigenschappen van wijzerplaten, kasten en uurwerken toegelicht aan de hand van voorbeelden. Dan volgt van 30 staande klokken een systematische beschrijving met fraaie kleurenfoto's van de kast en een aantal details van de wijzerplaat en/of het uurwerk, allemaal een lust voor het oog.

Dezelfde opzet heeft het hoofdstuk over de tafelklokken, waarbij met name details over slagwerk worden uitgelegd aan de hand van duidelijke tekeningen en gedetailleerde foto's. Ook hier volgt een documentatie van 23 tafelklokken met steeds een overzichtfoto, systematische gegevens en twee pagina's met detailfoto's.

Horlogeafdeling

In de horlogeafdeling van dit Gretton-boek wordt het horloge eerst compleet gedemonteerd, worden alle onderdelen besproken en krijgen deze een datering. Een grandioze leeftijds koppeling per onderdeel in de constructieperiode 1670-1715. Vernieuwende begrippen worden ingevoerd. Voor de signatuur heeft men 'outward facing' en 'inward facing' bedacht. De bovenkant van de letters zijn naar binnen of naar buiten gericht, de balansveer werd vroeger pendulum genoemd, men spreekt van een minutenband, overkasten werden met paarden- of ezelleer bekleed; echt innovatief. In het tweede deel worden maar liefst 28 Gretton horloges besproken. Elk horloge wordt oversized als introductie op een modieuze grijze achtergrond gepre-

senteerd. Het gouden champlévé spettert chic van het achtergrondgrijs. Vier pagina's per horloge geeft een eigentijds beeld hoe je horloges het best kunt bestuderen. Veel interieur, gecombineerd met het museale exterieur. Een plaatjesboek voor privéresearch. Mocht je aan kijken niet genoeg hebben, dan benadrukt bijpassende tekst wat je eigenlijk had moeten opmerken. Een heerlijk avontuur door Grettons levenswerk uit zijn totale productie van 2000 horloges.

Gunstig geprijsd

Al met al is dit een zeer goed verzorgd en informatief boek, waar je als uurwerk liefhebber en/of geïnteresseerde in de geschiedenis van de uurwerkmakerij, zeker van zal genieten. Het boek is ook relatief gunstig geprijsd: nog geen 200 Euro (60% van het Tompion-boek met slechts 30 pagina's meer); informeer voor aanschaf bij het Museum van het Nederlandse Uurwerk. Die relatief gunstige prijs gaat niet ten koste van de kwaliteit; de uitvoering is fraai, de afbeeldingen van hoge kwaliteit en de toelichtende tekst is zeer leesbaar.

Kortom een aanrader, waarbij opgemerkt moet worden dat het een enorme inspanning heeft moeten kosten om dit Gretton Project binnen 10 jaar te verwezenlijken. Ik heb ontzettend veel respect gekregen voor wat hiermee bereikt is en de manier waarop dit is verwezenlijkt, door drie personen die nogal wat uit elkaar woonden (Vancouver, Drente (circa 7700 km hemelsbreed)). Het resultaat is van onbegrijpelijk hoge kwaliteit.

HIER KAN UW ADVERTENTIE STAAN!

Bereik uw doelgroep en adverteer tegen gunstige tarieven in TIJDSchrift.
Tel. 06-551 35 559/ 035-59 190 61 of e-mail: markantmedia@kpnmail.nl